

О.С. БИКОНЯ,

Українська академія бізнесу та підприємництва

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ТА РИЗИКУ

У сучасних ринкових умовах неможливо забезпечити високу конкурентоспроможність підприємств розраховуючи на поточну перспективу. Як показує світовий досвід, однією з причин успішної роботи промислових підприємств є вдала інноваційна діяльність.

Інновації та інноваційний розвиток знають істотного впливу елементів невизначеності, чим зумовлюється високий ризик інноваційної діяльності. Цей ризик стає особливо значним в умовах вітчизняної економіки, оскільки багато важливих рішень приймається в умовах неповної, неточної або суперечливої інформації [8].

Особливого значення набуває вплив економічного ризику на системи управління інноваційною діяльністю, їхні окремі елементи, а також на взаємозв'язки між ними. Не піддаючи сумніву необхідність управління економічним ризиком з метою уникнення та обмеження негативних наслідків чи використання наявних можливостей, зауважимо, що ризик усе ж перебуває на потенційному рівні доти, доки не буде реалізований суб'єктом за допомогою прийняття та виконання інноваційних управлінських рішень. Тому виникає необхідність у подальшому дослідженні та розвитку наукових підходів щодо розробки заходів по зменшенню негативного впливу ризику та невизначеності на інноваційну діяльність підприємств.

Як показує світовий досвід, інноваційна діяльність підприємств завжди пов'язана з ризиком, який передбачає можливість виникнення несприятливих ситуацій і наслідків. В зарубіжній науковій літературі проблемі ризику вже досить давно приділяється особлива увага. Свій вклад в дослідження теорії і практики ризику зробили такі вчені-дослідники як А. Маршалл [11], О. Моргенштерн [13], Ф. Найт [12], Й. Шумпетер [17], Дж. Нейман [13]. Серед вітчизняних науковців можна відмітити наукові дослідження теорії ризику О.І. Амоші [2], В.В. Вітлінського [3], С.М. Ілляшенко [8], С.І. Наконечного [4], В.В. Черкасова [15], О.І. Ястремського [18].

Незважаючи на значну кількість публікацій, проблема ризику та невизначеності в інноваційній діяльності ще недостатньо досліджена в Україні.

Метою статті є дослідження природи невизначеності та ризику, розгляд комплексу заходів для зменшення їхнього негативного впливу при здійсненні інноваційної діяльності та розробка схеми процесу управління ризиком.

Для досягнення мети в статті необхідно вирішити такі завдання:

- з'ясувати суть, зміст невизначеності та ризику;
- виявити методи для їхньої оцінки та фактори, що впливають на їх появу;
- визначити заходи по зменшенню негативного впливу невизначеності та ризику при реалізації інноваційно-інвестиційних проектів;
- розглянути принципи прийняття управлінських рішень в умовах невизначеності та запропонувати схему процесу управління зменшення ризику.

Спочатку розкриємо природу невизначеності та ризику і, насамперед, з'ясуємо, що являють собою вони в підприємницькій діяльності та якими є умови їх появи.

Розвиток ринкових відносин в українській економіці пов'язаний з новими підходами до керівництва підприємствами. Загострення конкуренції, ускладнення умов господарювання, збільшення ваги економічних наслідків, викликаних помилками управління, пред'являють зростаючі вимоги до якості управлінських рішень. І господарську, і підприємницьку діяльність все більш доводиться здійснювати в умовах наростаючої невизначеності ситуації, змінюваності економічного середовища. Звідси виникають неясність, непередбачуваність і невпевненість в отриманні очікуваного кінцевого результату, і, як наслідок, з'являється ризик [10].

Більшість підприємств, компаній досягають успіху, стають конкурентоспроможними завдяки ризикованій інноваційній діяльності, яка приводить до більш ефективного виробництва, від якого виграють і підприємці, і споживачі, і суспільство загалом [9].

Поняття ризику практично охоплює всі напрями діяльності суб'єктів господарювання. Є тісний зв'язок між поняттям ризику, невизначеністю і ймовірністю. В основі ризику ле-

© О.С. Биконя, 2010

жити ймовірна природа ринкової діяльності та невизначеність ситуації під час її здійснення. Поняття «ризик» і «невизначеність» не тотожні, а можливість несприятливої події не варто зводити до одного показника - ймовірності. Потрібно враховувати й інші критерії, зокрема величину відхилення від прогнозованого значення, математичне очікування, коефіцієнт варіації [9;17].

Невизначеність в економіці і підприємстві з погляду якості інформації може виникати на етапі: збирання інформації; аналізу інформації; прийняття управлінського рішення на основі зібраної і проаналізованої інформації [3].

Сутність невизначеності виявляється в тому, що при наявності необмеженої кількості станів об'єктивних умов оцінка ймовірності настання кожного з цих станів неможлива через відсутність способів оцінки. Критерій вибору рішень за таких обставин визначається схильностями і суб'єктивними оцінками людини, що приймає рішення. Задача зводиться до зменшення невизначеності шляхом зведення її до умов ризику [5].

У наш час ризик розуміють не лише як можливість настання збитків, а й як можливість відхилення від цілей, від бажаних, очікуваних результатів, задля досягнення котрих, власне, і приймається рішення. Ризик – це також відсутність позитивних результатів або невикористані можливості [3;4].

Наголосимо, що ризик існує тоді, коли наявні можливості активного оцінювання, управління, прийняття рішень. Коли відсутні альтернативи рішень (планів, проектів, стратегій), то відсутній і ризик. Джерело ризику - це чинники (явища, предмети, процеси), які спричиняють невизначеність і конфліктність [3].

У самому широкому змісті ризик - це безпека виникнення збитку. Обсяг цього поняття включає сфери діяльності з виробництва продукції, товарів, надання послуг, виконання соціально-економічних і науково-технічних проектів, товарно-грошових і фінансових операцій. Ризикуючи підприємець (менеджер) розраховує на одержання вигаши (прибутку, доходу). Витрачаючи певні кошти прагне одержати вигоду, що перебиває понесені витрати. Отже, предметом ризику є втрати ресурсів: матеріальних, трудових, фінансових, інформаційних, інтелектуальних або недоотримані доходи (нижче очікуваних). Іншими словами, якщо ризик не виправдався, підприємство-інноватор може в гіршому випадку понести

втрати витрачених засобів (понад заплановані) або недоодержати суму очікуваних доходів [4;5;10].

Під ризиком в інноваційній діяльності слід розуміти можливість (загрозу) втрати господарюючим суб'єктом частини своїх ресурсів, недоотримання доходів чи виникнення додаткових витрат у результаті здійснення виробничо-збутової і фінансової діяльності, яка спирається на нові технології, нові продукти, нові способи їхньої реалізації і т. д.

У той же час ризик існує і для інших суб'єктів інноваційного процесу, зокрема, інвесторів, постачальників, споживачів і т. д., а також усього суспільства. Численні техногенні катастрофи, кількість яких зростає в міру розвитку НТП, підтверджують це.

У загальному випадку під інноваційним ризиком слід розуміти загрозу виникнення втрат суб'єктами інноваційного процесу в результаті інноваційної діяльності [8].

Визначимо фактори, що впливають на появу ризику [10]:

- економічна свобода і незалежність суб'єктів ринку, тобто усіх учасників господарсько-ринкових відносин: підприємців, виробників, фінансистів, бізнесменів, банкірів тощо;
- непередбачуваність ринкової кон'юнктури: попиту, пропозиції, цін;
- конкурентне середовище, без якого неможливе функціонування ринку, є потужним фактором ризику;
- прийняття невірних управлінських рішень, некомпетентність керівників, припущення помилок.

Таким чином, ризик – один із ключових, найважливіших і в той же час неосяжних елементів господарської діяльності підприємств за умов ринку. В сучасному уявленні ризик - це складне явище, яке має багато не співпадаючих, а інколи і протилежних реальних підстав. Це обумовлює наявність ситуацій в господарській діяльності, які не мають однозначного виходу (рішення) в таких економічних умовах, як, наприклад, різке коливання цін на продукцію, непередбачувана зміна в поведінці конкурента, не вигідне співвідношення валютних курсів на національну і іноземну валюту тощо. Ситуація ризику означає можливість реально визначити ступінь ймовірності того чи іншого варіанту вибору рішення [10].

Природа ризику в ринковій економіці обумовлена наступними факторами [5;7-9;15]:

- обмеженою сферою державного регу-

лювання господарської діяльності;

– посиленням ролі випадкових факторів у взаємодії підприємства з зовнішнім середовищем;

– приватною власністю підприємця, її володінням, користуванням, розпорядженням;

– конкурентною боротьбою товаровиробників і інших господарських суб'єктів;

– всеосяжним характером ризику, що поширюється на сфери громадського життя.

Ризик має місце на етапах виробництва, продажу, закупівлі, менеджменту тощо [5].

Як бачимо з вищезазначеного, за своєю природою ризик інноваційного проекту є суб'єктивно-об'єктивним явищем. Він ніколи не приймає нульового значення, адже середовище, в якому здійснюється інноваційна діяльність, не є чітко визначеним.

З одного боку, він є гальмівним чинником інноваційної діяльності, який загрожує негативним результатом, з іншого – це шанс вирватися вперед, отримати переваги на ринку [9].

Надзвичайно важливо окремо досліджувати внутрішній ризик підприємства-інноватора, величина якого визначається особливостями організації управління та функціонування підприємства. Він займає проміжне місце між об'єктивними і суб'єктивними ризиками, оскільки містить елементи обох груп. Зокрема, наявне устаткування, технологічне оснащення, виробничі площі, місце розташування і т. ін. існують об'єктивно, однак їх стан, ступінь резервування, використання та інше залежить від суб'єктивних чинників. До основних чинників внутрішнього інноваційного ризику належать: система управління і ступінь його гнучкості; ступінь узгодження інтересів робітників, фахівців, менеджерів і власників підприємства-інноватора; ступінь резервування виробничих площ, виробничі потужності та їх гнучкість; використовувані технології; маркетинг; система підготовки і перепідготовки кадрів; структура кадрів за рівнем освіти, кваліфікації та за віком; форма господарювання і форма власності; фінансова стійкість; забезпеченість ресурсами; імідж і т.д. [1;4;9].

Оскільки альтернативи інноваційному шляху розвитку немає, то виникає об'єктивна необхідність розробити способи запобігання, зниження чи компенсації можливих негативних наслідків ризику. Для цього необхідно спочатку кількісно оцінити величину ризику конкретної інновації (як імовірності негативних наслідків, так і величини можливих втрат),

виділити і дослідити вплив і частку кожного з факторів ризику в загальній сумі можливих втрат. Результати оцінки ризику варто враховувати при прийнятті суб'єктами господарської діяльності рішень про вибір стратегії і тактики інноваційного розвитку, плануванні науково-технічної, виробничо-збутової і фінансової діяльності. Проблема ризику посідає важливе місце в ринкових дослідженнях, що передують розробці і виведенню на ринок інновацій зокрема і ринкової діяльності взагалі [8].

У практиці підприємництва ризик – це нормальне явище, наслідок дії різноманітних причин, що породжують різні його види. В практиці підприємств, що займаються інноваційною діяльністю, існує комплекс заходів економічного, організаційного, психологічного характеру, що зменшують розміри ризику. Проте, більш важливим є своєчасна його «профілактика». Особливе значення має ретельне пророблення проектів рішень на етапі пошуку можливих варіантів, виявлення «вузьких місць» і джерел ризику, глибокий аналіз можливостей підприємства, вибір альтернативи з мінімальним рівнем ризику. Стосовно аналізу, в практиці інноваційного менеджменту, використовуються два взаємодоповнюючі види аналізу ризиків: якісний та кількісний [5;6].

Якісний аналіз має за мету визначення чинників ризику, що впливають на результати прийнятих рішень і виконуваних робіт, встановлення потенційних зон ризику й ідентифікацію ризиків [8].

Кількісний аналіз передбачає чисельне визначення розмірів ризику (імовірностей виникнення втрат і їх величин) [8].

Для точного оцінювання ризиків інноваційної діяльності варто використовувати кількісний аналіз як більш точний.

Для кількісного оцінювання ризику існують різні методи, серед яких найбільш поширені статистичний (у тому числі метод статистичних випробувань чи метод Монте-Карло); аналітичний; метод використання дерева рішень та імовірнісного підходу; метод оцінювання фінансової стійкості або оцінювання доцільних витрат; метод експертних оцінок; нормативний метод; метод аналізу чутливості; метод використання аналогів та ін.

В загальному випадку в економіці для оцінки ризику, в основному, використовують імовірнісний підхід. Але високий ступінь невизначеності і ризику інноваційних проектів потребує розробки заходів щодо його штучно-

го зниження, що передбачає наявність точної оцінки не лише величини можливих збитків і ймовірності їх виникнення, а й ступеня впливу окремих факторів на загальний ризик проекту [8;15;18].

Слід зазначити, що всі методи та підходи, стосовно аналізу, мають як переваги, так і недоліки. Деякі з них мають певну специфіку використання, особливо при формуванні портфелю інновацій та оцінці прибутковості інноваційних проектів.

Далі визначимо заходи, які використовують підприємства для зменшення негативного впливу невизначеності та ризику. Адже своєчасна «профілактика» дає вагомий результат. Враховуючи, що інноваційні проекти і інвестиційна діяльність тісно пов'язані між собою, можна визначити заходи, які можуть при своєчасному та комплексному застосуванні дати значний результат.

Комплекс для зменшення негативного впливу невизначеності та ризику може являти собою наступні заходи або групи заходів:

1. Використання різноманітних видів страхування.

2. Група економічних заходів (введення націнок на високоякісну продукцію, створення цільових фондів ризику, використання кредитів інноваційних банків).

3. Використання послуг зовнішніх консультантів по оцінці ступеня ризику.

4. Група заходів, яка являє собою широкий спектр захисних заходів для зменшення фінансового ризику. Вона включає в себе профілактичні дії та глибокий аналіз фінансового стану підприємства.

5. Диверсифікація діяльності інноваційних підприємств.

6. Зменшенню ризику сприяють ділові партнерські відносини з іншими фірмами шляхом створення спільних підприємств. Це супроводжується поділом влади і доходів, але має й свої переваги, що досить важливо, якщо в якості компаньйона виступає підприємство, яке володіє сучасними технологіями, кваліфікованим складом кадрів.

7. Ефективний механізм активізації та використання потенціалу інноваторів.

8. Розробка стратегії управління ризиком, яка включає в себе широкий спектр дій:

а) розробку альтернативних варіантів реалізації ризикового інноваційного проекту і вибір оптимального з них;

б) виявлення і оцінку зон ризику;

в) встановлення допустимого рівня ри-

зику і розрахунки його економічної доцільності;

г) встановлення контролю за ризиком і формування фондів ризику;

д) розробку заходів по зниженню ступеня ризику.

Водночас, слід визначити способи зменшення негативного впливу ризику при інвестуванні великих інноваційних проектів. Найбільш поширені три способи зниження ризику: розподіл ризику між учасниками проекту (замовником, інвестором, виконавцем), страхування і резервування засобів на покриття непередбачених витрат [5].

Не піддаючи сумніву необхідність управління економічним ризиком з метою уникнення та обмеження негативних наслідків чи використання наявних можливостей, зауважимо, що ризик усе ж перебуває на потенційному рівні доти, доки не буде реалізований суб'єктом за допомогою прийняття та виконання інноваційних управлінських рішень. Тому управління ризиками в інноваційній діяльності, а отже, його врахування доцільно розпочинати з моменту формування систем менеджменту підприємства. Побудова систем управління інноваційною діяльністю з урахуванням ризиків на початковому етапі створення і функціонування підприємства дає змогу ефективно діяти за умов динамічності, спричинених зовнішніми і внутрішніми змінами. Від успішності управління ризиками за допомогою системи ризик-менеджменту залежать результати реалізації всього інноваційного проекту.

Визначимо як же повинні приймати управлінські рішення менеджери, які керують та приймають рішення в інноваційній сфері за умов невизначеності та ризику.

Взагалі готових рецептів при виборі та прийнятті рішень в вищезазначених умовах нема і бути не може. Разом з тим, можна визначити певні правила та схему керування ризиком, які дозволятимуть досягти певного успіху.

Основні труднощі прийняття рішень в умовах невизначеності зводяться до неможливості розрахунку достовірного прогнозу або оцінки ймовірності настання конкретних подій у зовнішньому середовищі. Ця особливість ситуації виключає застосування математичних моделей, характерних для умов визначеності. Вибір альтернативного рішення при цьому здійснюється за допомогою кількісних і якісних методів. В основі умовно кількісних методів лежить, по-перше, «теорія корисності», по-друге, приведення ситуації невизначеності до

ситуації ризику і застосування адекватних способів ухвалення рішення. До якісних методів відноситься використання підходу, заснованого на досвіді, знаннях та інтуїції керівника. Методологічний підхід дозволяє вивчити методи, прийоми, способи вирішення тих чи інших господарських проблем і добитися певного успіху в конкретній ситуації [5;8;10].

Взагалі при прийнятті рішення в умовах ризику необхідний системний підхід. Він дозволяє упорядкувати процес розробки рішення, спонукає до складання сукупності альтернативних стратегій, визначення діапазону випадковостей, усього спектру можливих наслідків і сприйняття їх в систематизованому вигляді [10;16].

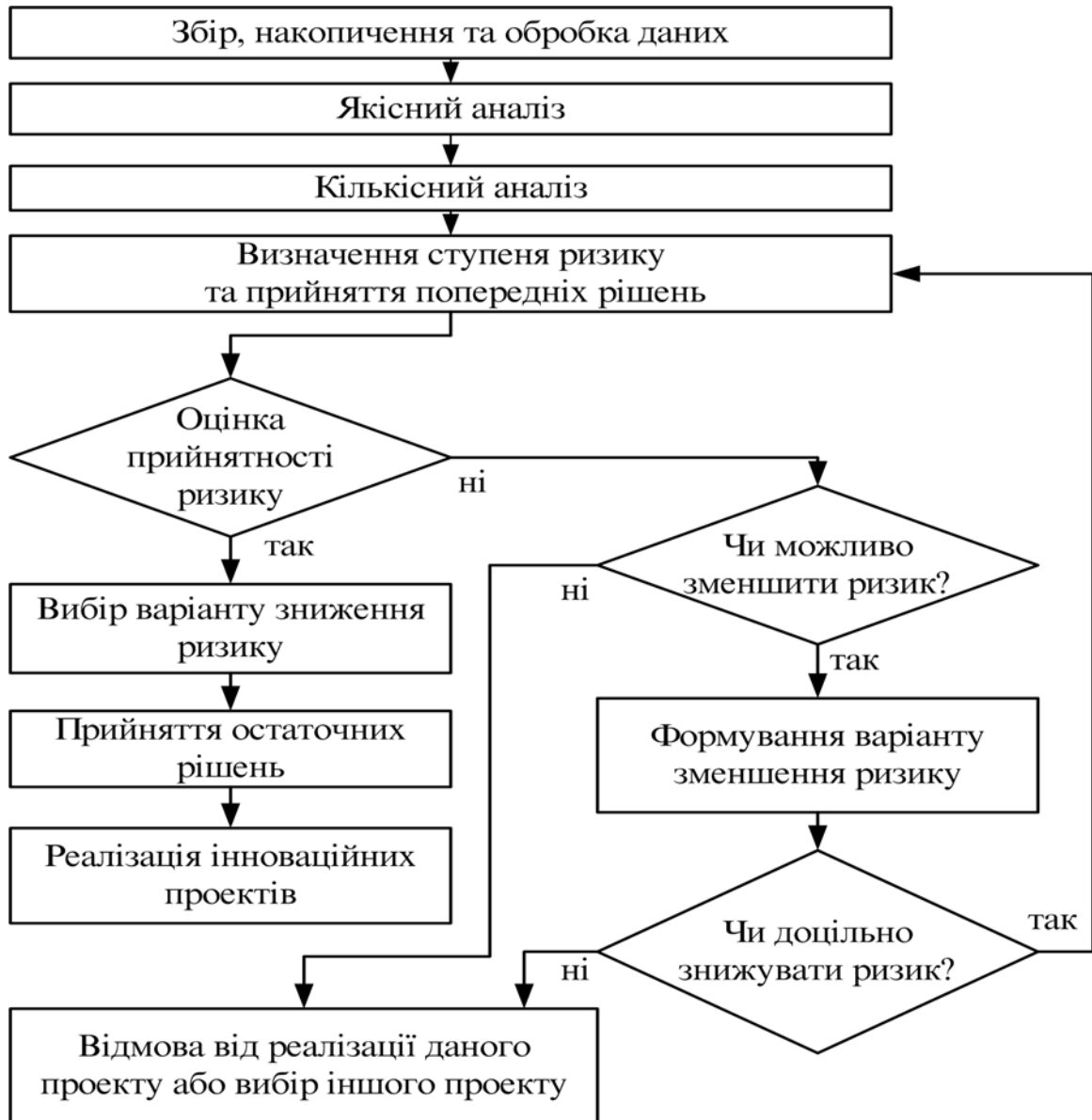

Рис. 1. Схема процесу управління ризиком

В теорії прийняття рішень існують принципи прийняття рішень в умовах невизначеності, які являють собою чотири варіанти вибору[5;10]:

1. Вибір, розрахований на гірший наслідок, визначає таке оптимальне рішення, при якому ризик буде максимальним з гірших (мі-

німальних) варіантів. Це так званий принцип максиміна або критерій Вальда.

2. Вибір, розрахований на кращий наслідок, - це таке оптимальне рішення, при якому ризик буде мінімальним з кращих (максимальних) варіантів. Це так званий принцип мінімаксу або критерій Севіджа.

3. Вибір між кращим і гіршим результатом, між максимумом і мінімумом. Це так званий критерій песимізму-оптимізму Гурвіца.

4. Критерій вибору рішень в умовах невизначеності і ризику, який базується на одному із загальних властивостей психології людини. Це так званий критерій «співчуття». Мірою співчуття може слугувати величина різниці між результатом по кожному конкретному наслідку і максимальним результатом, який взагалі можна отримати.

Заходи щодо зменшення негативного впливу ризику повинні включати наступні етапи:

- оцінку прийнятності отриманого рівня ризику;
- оцінку можливості зниження ризику;
- вибір методів зниження ризиків;
- оцінку доцільності й вибір варіантів зниження ризиків.

Після вибору певного набору заходів щодо зменшення ризику варто ухвалити рішення щодо достатності обраних дій.

На основі вищезазначеного запропонуємо схему процесу управління ризиком, яка відображена на рис. 1.

Слід зазначити, що запропонована схема є загальною схемою процесу управління ризиком для зменшення його негативного впливу при здійсненні інноваційної діяльності.

У практиці підприємництва невизначеність та ризик є нормальним явищем. Водночас вони є негативним явищем при здійсненні інноваційної діяльності та реалізації інноваційних проектів, але з іншого боку ризик – це шанс вирватися вперед та отримати перевагу на ринку.

При реалізації інноваційних проектів слід враховувати те, що існує ситуація невизначеності для загальної господарської діяльності підприємства, а також внутрішні і зовнішні ризики, що притаманні лише інноваційному проекту. Сукупність цих явищ може спричинити синергетичний ефект. Ризик інноваційного проекту за своєю природою не може приймати статичного, абсолютного значення тому, що він змінює свої характеристики залежно від стадії інноваційного проекту. Для вирішення цих проблем, потрібно розробити та застосувати комплекс заходів економічного, організаційного характеру для своєчасного виявлення й зменшення розмірів негативного впливу невизначеності та ризику. Враховуючи це, нами була запропонована схема процесу управління ризиком.

Підсумовуючи вищезазначене, керівництву підприємств слід створювати систему управління інноваційною діяльністю з урахуванням невизначеності та ризиків на початковому етапі функціонування підприємств, що дасть змогу ефективно діяти за умов динамічності та невизначеності ситуації, спричинених зовнішніми і внутрішніми факторами. Подальші дослідження та розробки у даному напрямку, на нашу думку, можуть бути в більш глибокому розкритті природи цих явищ, в створенні комплексних підходів та методів прийняття управлінських рішень, які можуть бути застосовані в інноваційній діяльності підприємств в умовах ринкової нестабільності.

Література

1. Агафонова И.П. Характеристика и классификация рисков инновационного проекта // Менеджмент в России и за рубежом. – 2002. – №6. – С. 41 – 48.
2. Амоша О.І. Інноваційний шлях розвитку України: проблеми та рішення // Економіст. – 2005. – № 6. – С. 28 – 32.
3. Вітлінський В.В., Великоіваненко Г.І. Ризикологія в економіці та підприємстві: Монографія. – К.: КНЕУ, 2004. – 480 с.
4. Вітлінський В.В., Наконечний С.І. Ризик у менеджменті. – К.: ТОВ «Борисфен-М», 1996. – 336 с.
5. Гевко І.Б. Методи прийняття управлінських рішень. – К.: Кондор, 2009. – 187с.
6. Дерлоу Д. Ключові управлінські рішення: Технологія прийняття рішень / Пер. з англ. – К.: Всеуито, Наук. думка, 2001. – 242с.
7. Ильяшенко С.Н. Инновационные риски и их классификация // Актуальные проблемы экономики. – 2005. – №4. – С. 93 – 103.
8. Ильяшенко С. М. Управление инновационным развитием. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Суми: ВТД «Університетська книга»; К.: Видавничий дім «Княгиня Ольга», 2005. – 324с.
9. Карпунь І.Н. Ризики в інноваційній діяльності підприємств // Науковий вісник НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19.12. – С. 202 – 207.
10. Маляр Н.І., Єфремова Н.Ф. Теоретичні аспекти ризик-менеджменту та їх реалізація в практичній діяльності підприємств // Культура народів Причорномор'я. – 1999. – №6(продолжение). – С. 499 – 501 – укр.
11. Маршалл А. Основы экономической науки / Пер. с англ. – М.: Эксмо, 2008. – 831с.
12. Найт Ф. Риск, неопределенность и при-

быль / Пер. с англ. – М.: Дело, 2003. – 359с.

13. Нейман Дж., Моргенштерн О. Теория игр и экономическое поведение. – М.: Иностранная литература, 1960. – 708 с.

14. Петренко И.Н. Институциональные риски и экономическая безопасность // Управление риском. – 2002. – № 4 – С.38 – 42.

15. Черкасов В. В. Деловой риск в предпринимательской деятельности. – К.: Либра, 1996. – 160с.

16. Черкасов В. В. Проблемы риска в управленческой деятельности: Моногр. – М.: Рефл-бук; К.: «Ваклер», 1999. – 288 с.

17. Шумпетер Й.А. Теория экономического развития. – М.: Прогресс, 1982. – 412с.

18. Ястремський О.І. Моделювання економічного ризику. – К.: Либідь, 1992. – 176с.

Статья поступила в редакцию 22.03.2010

І.В. ОДОТЮК, с.н.с., к.е.н.

ДУ „Інститут економіки та прогнозування НАН України” (м. Київ)

ТЕХНОЛОГІЧНІ НОВАЦІЇ В УКРАЇНІ: СИЛЬНІ ТА СЛАБКІ СТОРОНИ, ЗАГРОЗИ І СПРИЯТЛИВІ МОЖЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

Практика організації на загальнодержавному рівні інноваційного розвитку національної економіки характеризується в Україні доволі неоднозначними з боку експертів оцінками її результативності. Попри те, що риторичність питання відносно еволюції управлінського інструментарію очевидна і поступовий відхід від принципів самоорганізації зводиться, зрештою, до побудови цілком структурованої системності у відтворенні інноваційного процесу, організаційний етап впровадження інноваційної моделі залишається на сучасному етапі незавершеним. А тому все акцентованішими стають твердження окремих фахівців про те, що справжнього інноваційного процесу в економіці України не відбувається, оскільки відсутньою є фундаментальна основа задля його реалізації – дієва модель інноваційної системи. Однак категоричність подібного гатунку висновків є не виправданою і помилковою, і не тільки через те, що в країні формально існує система статистичного моніторингу інноваційного процесу, але насамперед, тому, що процес провадження будь-якого з напрямів інноваційної діяльності постає на сьогодні невід'ємним елементом виробничого процесу кожного господарюючого суб'єкта.

Проблематика організації інноваційного відтворення національної економічної системи була і залишається предметом дослідження чисельної групи науковців, серед яких чільне місце посідають Ю.М. Бажал, В.М. Геєць, М.М. Якубовський, Б.А. Малицький, О.С. Попович, І.Ю. Єгоров, Л.О. Мусіна, М.О. Кизим та ін. [1-8]. Разом з тим не втрачає свого актуального значення проблема належного співставного виміру нагальних економічних потреб та

інноваційних спроможностей забезпечення зростання національної економіки. У зв'язку з цим метою статті є визначення та оцінка сильних і слабких сторін, загроз та сприятливих можливостей забезпечення інноваційного розвитку технологічних новацій в Україні.

Отже, слабкі сторони організації інноваційного процесу в Україні класифіковано нами за двома основними групами – управлінські та економічні. До управлінських відносимо такі:

- теоретизація нової моделі економічного зростання економіки, що не сприяє переходу до її реального впровадження. Адже дискусії питань щодо проблем, переваг та передумов її впровадження вже на сьогодні призвело до того, що у трактуванні функціональних особливостей нової моделі економіки превалює культивування самодостатності знань як одного із головних складових елементів моделі, тоді як питання пошуку шляхів ефективного розв'язання проблеми саме забезпечення економічних умов результативного використання набутих теоретичних знань продовжує залишатися поза межами ґрунтовного економічного аналізу фахівців;

- дотримання принципу найменшого втручання щодо використання в практиці економічного господарювання системи державного прямого та непрямого впливу на стан розбудови сфери науки і технологій в Україні. Як наслідок, складова науково-технічних витрат в структурі ВВП сягнула у 2008 р. 0,9%, що є найменшим за величиною показником пропорційного співвідношення обсягу відтворених у сфері науки прогресивних досліджень і розро-

© І.В. Одотюк, 2010

.....
<http://www.donntu.edu.ua> / «Библиотека» / «Информационные ресурсы»

<http://www.instud.org>, <http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/Npdntu/texts.html>